

RIKSDAGENS SVAR 30/2009 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om kandidaters valfinansiering och vissa lagar som har samband med den

Ärende

Regeringen har till riksdagen överlämnat sin proposition med förslag till lag om kandidaters valfinansiering och vissa lagar som har samband med den (RP 13/2009 rd).

Beredning i utskott

Grundlagsutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (GrUB 2/2009 rd).

Beslut

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om kandidaters valfinansiering

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Lagens tillämpningsområde och syfte

I denna lag föreskrivs om kandidaters valfinansiering och om redovisning av finansieringen vid riksdagsval, presidentval, kommunalval och Europaparlamentsval.

Syftet med lagen är att öka öppenheten kring valfinansieringen och informationen om kandidaternas eventuella bindningar och att begränsa en ökning av kostnaderna för kandidaternas valkampanjer.

2 §

Kandidaters valfinansiering

Med *valfinansiering* avses i denna lag finansieringen av de kostnader för kandidaternas valkampanjer som uppkommer tidigast sex måna-

der före och senast två veckor efter valdagen oberoende av när de betalas.

En kandidats valfinansiering kan bestå av

- 1) kandidats egna medel eller lån som han eller hon har tagit upp,
- 2) bidrag som kandidaten, kandidatens stödgrupp eller någon annan sammanslutning som uteslutande arbetar för att stödja kandidaten har fått,
- 3) annat bidrag.

3 §

Uträkning av bidrag

Som valfinansieringsbidrag räknas prestationer i pengar, varor och tjänster och andra motsvarande prestationer. Sedvanligt frivilligarbete och sedvanliga gratistjänster betraktas inte som bidrag.

Uppgifterna om valfinansieringen ska anges till bruttobelopp.

Bidrag som inte har lämnats i pengar ska uppskattas och redovisas i pengar.

Flera prestationer från en och samma givare ska räknas samman och redovisas som ett enda bidrag.

4 §

Begränsningar i fråga om kandidaters valfinansiering

En kandidat, en kandidats stödgrupp eller någon annan sammanslutning som uteslutande arbetar för att stödja kandidaten får inte ta emot bidrag från givare som inte kan klarläggas. Detta gäller dock inte bidrag som erhållits genom sedvanligt insamlingsarbete.

En kandidat, en kandidats stödgrupp eller någon annan sammanslutning som uteslutande arbetar för att stödja kandidaten får inte från en enskild givare ta emot bidrag till ett värde som överstiger 3 000 euro vid kommunalval, 6 000 euro vid riksdagsval och 10 000 euro vid Europaparlamentsval. Detta gäller dock inte bidrag från registrerade föreningar inom ett parti.

5 §

Redovisningsskyldighet

Skyldiga att redovisa sin valfinansiering är

1) vid riksdagsval de som valts till riksdagsledamöter och de som utses till ersättare när valresultatet fastställs,

2) vid presidentval de partier eller de valombud för valmansföreningar som ställt upp kandidater, eller ersättare för valombud,

3) vid kommunalval de som valts till fullmäktigeledamöter och de som valts till ersättare,

4) vid Europaparlamentsval de som valts till ledamöter av Europaparlamentet och de som utsetts till ersättare när valresultatet fastställs.

6 §

Uppgifter som ska redovisas

En redovisning ska innehålla följande:

1) omnämnande av vilket val det är fråga om,
2) kandidatens namn, titel, yrke eller uppdrag, det parti som ställt upp honom eller henne eller omnämnande av att kandidaten har varit kandidat för en valmansförening och vid riksdagsval kandidatens valkrets och vid kommunalval den kommun som kandidaten varit uppställd i,

3) de totala kostnaderna för valkampanjen samt specificerade enligt kostnaderna för valreklam i dagstidningar, gratistidningar och tidskrifter, radio, television, datanät och andra medier och för utomhusreklam, valtidningar, broschyrer och andra tryckalster, reklamplanering och valmöten samt övriga kostnader,

4) den totala valfinansieringen samt specificerad enligt kandidatens egna medel, lån som kandidaten har tagit upp och samtliga bidrag till kandidaten, kandidatens stödgrupp eller någon annan sammanslutning som uteslutande arbetar för att stödja kandidaten, grupperade enligt bidrag från enskilda personer, företag, registrerade föreningar inom ett parti och andra givare,

5) andra uppgifter om valfinansieringen och kostnaderna för valkampanjen som den redovisningsskyldiga anser nödvändiga.

Varje enskilt bidrag och dess givare ska redovisas separat, om dess värde överstiger 800 euro vid kommunalval, 1 500 euro vid riksdagsval och 2 000 euro vid Europaparlamentsval och vid presidentval. Om bidraget har getts genom köp av specificerade varor eller tjänster eller på något annat motsvarande sätt mot vederlag, ska endast bidragets nettovärde redovisas separat.

Om kandidaten, kandidatens stödgrupp eller någon annan sammanslutning som uteslutande arbetar för att stödja kandidaten har tagit upp lån för att täcka kostnaderna för valkampanjen, ska redovisningen innehålla en återbetalningsplan.

Namnet på en enskild person får inte uppges utan dennes uttryckliga samtycke, om värdet av det bidrag han eller hon gett är mindre än de be-
lopp som nämns i 2 mom.

7 §

Ansvar för redovisningen

Den som är skyldig att lämna redovisning svarar för redovisningens innehåll.

8 §

Inlämnande av redovisning

Redovisningen ska lämnas in till statens revisionsverk inom två månader efter det att valresultatet har fastställts.

Redovisningen kan lämnas på en blankett som har fastställts av statens revisionsverk.

På begäran ska den redovisningsskyldiga genom kampanjkontoutdrag eller på något annat liknande sätt lämna uppgifter och dokumentation som kompletterar redovisningen och kan vara nödvändiga när det kontrolleras om redovisningen är riktig och tillräcklig.

9 §

Justitieministeriets uppdrag att lämna information

Justitieministeriet ska till statens revisionsverk avgiftsfritt översända uppgifterna i det riksomfattande kandidatregister som avses i 43 § i vallagen (714/1998) och uppgifter om redovisningsskyldiga vid riksdagsval, kommunalval och Europaparlamentsval utan dröjsmål så snart valresultatet har fastställts och vid presidentval utan dröjsmål så snart kandidatuppställningen är klar.

10 §

Statens revisionsverks tillsynsuppgifter

Statens revisionsverk ska övervaka att skyldigheten att redovisa valfinansieringen fullgörs. I detta syfte ska verket

1) kontrollera om samtliga redovisningsskyldiga lämnat redovisning enligt denna lag,

2) utan dröjsmål offentliggöra samtliga redovisningar som inkommit, och

3) sedan det granskat redovisningarna vid behov uppmana redovisningsskyldiga att göra en ny redovisning, komplettera sin redovisning eller visa att redovisningen är riktig och tillräcklig.

Om en redovisningsskyldig trots uppmaning från statens revisionsverk inte lämnar in någon redovisning enligt denna lag eller om det konstateras att redovisningen är uppenbart oriktig eller bristfällig på väsentliga punkter, får statens revisionsverk vid vite förplikta den redovisningsskyldiga att lämna in en redovisning eller rätta till felet eller bristen. Vitet döms ut av vitesnämnden enligt 15 § i lagen om statens revisionsverk (676/2000). Föreläggandet och utdömandet av vite får överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen genom besvär enligt vad som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Statens revisionsverk ska inom åtta månader från det att valresultatet fastställts separat för varje val lämna en berättelse till riksdagen om de redovisningar som tagits emot och verkets tillsyn över att redovisningsskyldigheten fullgörs.

11 §

Förhandsredovisning

En kandidat eller vid presidentval ett parti som har ställt upp en kandidat eller ett valombud för en valmansförening som ställt upp en kandidat eller en ersättare för valombudet får före valdagen till statens revisionsverk lämna in en förhandsredovisning med en plan för valfinansiering och kostnaderna för valkampan-

jen, dock tidigast efter det att sammanställningen av kandidatlistorna eller kandidatförteckningen vid presidentval har gjorts upp.

Statens revisionsverk ska publicera förhandsredovisningarna utan dröjsmål.

12 §

Redovisningsregistret och tillgången till uppgifter

Statens revisionsverk ska föra ett register över redovisning av valfinansiering i vilket uppgifter om redovisningar och förhandsredovisningar ska registreras. Utan hinder av bestämmelserna i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) har var och en rätt att ur registret få kopior och uppgifter genom ett allmänt datanät.

Uppgifter om riksdagsval och kommunalval ska finnas tillgängliga i ett allmänt datanät i fem år, uppgifter om Europaparlamentsval i sex år och uppgifter om presidentval i sju år efter det att valresultatet har fastställts. Förhandsredovisningar av andra än de redovisningsskyldiga som avses i 5 § ska finnas tillgängliga i ett allmänt

datanät i 30 dagar efter det att valresultatet har fastställts.

I övrigt tillämpas arkivlagen (831/1994) och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet på förvaring av redovisningarna och förhandsredovisningarna och lagring av uppgifterna i registret samt på tillgången till handlingarna och uppgifterna.

13 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 2009.

Genom denna lag upphävs lagen av den 12 maj 2000 om anmälan av kandidaters valfinansiering (414/2000) jämte ändringar.

Vid Europaparlamentsvalet 2009 tillämpas 3 § 1 och 2 mom. i den upphävda lagen, sådana de lyder i lag 604/2008, i stället för 2 § 1 mom. samt 4 och 6 § i denna lag. Bestämmelserna i denna lags 8 § 3 mom. tillämpas först vid det första valet efter Europaparlamentsvalet 2009.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Lag

om ändring av 24 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 21 maj 1999 om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) 24 § 1 mom. 15 punkten som följer:

24 §

Sekretessbelagda myndighetshandlingar

Om inte något annat föreskrivs särskilt, är följande myndighetshandlingar sekretessbelagda:

15) handlingar med uppgifter ur kampanjkon-
ton samt andra motsvarande redogörelser för

valfinansieringen och kostnaderna för valkampanjer som har lämnats till statens revisionsverk med stöd av lagen om kandidaters valfinansiering (/2009), likaså handlingar som innehåller uppgifter om inspektion som ankommer på en myndighet eller någon annan omständighet som har samband med en övervakningsåtgärd, om utlämnandet av uppgifter ur en sådan handling

skulle äventyra övervakningen eller dess syfte
eller utan vägande skäl skulle vara ägnat att
åsamka den som har del i saken skada,

Denna lag träder i kraft den 2009.

Lag

om ändring av 22 § i inkomstskattelagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i inkomstskattelagen av den 30 december 1992 (1535/1992) 22 § 2 mom. som följer:

22 §

Allmännyttiga samfund

Som allmännyttiga samfund kan bland annat
betraktas lantbrukscentraler, lantbrukssällskap
och lantmannagillen, arbetarföreningar, arbets-
marknadsorganisationer, ungdoms- och idrotts-
föreningar, med dem jämförbara föreningar som
främjar hobby- och fritidsverksamhet baserad på
frivilligt medborgararbete, i partiregistret inför-

da partier och deras medlems-, lokal-, parallell-
eller understödsföreningar, liksom även andra
samfund vars egentliga syfte är att påverka stat-
liga angelägenheter eller att bedriva social verk-
samhet eller understöda vetenskap eller konst.
Som allmännyttiga samfund kan också betraktas
ett för stöd till kandidater vid allmänna val för-
behållet förmögenhetskompex.

Denna lag träder i kraft den 2009.

Helsingfors den 14 april 2009